

QUICKSCAN NATUURWETGEVING

Bestemmingsplan Merwede Kanaal Zone (aanlanding
bruggen - deelgebied 5) te Utrecht

Gemeente Utrecht

4 JUNI 2020

Contactpersoon

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED EN INGREEP	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen ingreep	7
3	WET NATUURBESCHERMING	9
3.1	Gebiedsbescherming	9
3.1.1	Methode	9
3.1.2	Ligging	9
3.1.3	Effecten	11
3.1.4	Conclusie en vervolgstappen	11
3.2	Soortenbescherming	11
3.2.1	Methode	11
3.2.2	Aanwezigheid beschermde soorten	11
3.2.3	Effectbeschrijving	19
3.2.4	Toetsing	21
3.2.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	21
3.2.4.2	Overtreding verbodsbepalingen	21
3.2.5	Vervolg	23
3.2.5.1	Zorgplicht	23
3.2.5.2	Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode)	23
3.2.5.3	Aanvullend vleermuizenonderzoek	23
4	NATUURNETWERK NEDERLAND	26
4.1	Methode	26
4.2	Ligging	26
4.3	Effecten	26
5	CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN	27
5.1	Gebiedsbescherming	27

5.2	Soortenbescherming	27
5.3	Natuurnetwerk Nederland	27
5.4	Utrechtse soortenlijst	27
6	BRONNEN	28
	COLOFON	43

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Ten behoeve van het op te stellen bestemmingsplan Merwedekanaalzone (aanlanding bruggen - deelgebied 5) is een actueel beeld noodzakelijk van de in het gebied voorkomende beschermde natuurwaarden en Utrechtse soorten en de mogelijke effecten daarop. Gemeente Utrecht heeft Arcadis gevraagd om een Quicksan natuurwetgeving op te stellen.

Voorliggende rapportage betreft de Quicksan natuurwetgeving. In dit document is inzichtelijk gemaakt of door de voorgenomen ingreep negatieve effecten te verwachten zijn op soorten en Natura 2000-gebieden die in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb genoemd) beschermd zijn, zie Bijlage A. Naast Natura 2000-gebieden zijn er ook nog andere (natuur)gebieden die onder het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN genoemd) vallen en van bescherming genieten. De NNN wordt daarom ook in deze rapportage behandeld. Op basis van de bevindingen van de Quicksan wordt geconcludeerd of en zo ja welke vervolgstappen getroffen dienen te worden om conflict met natuurwetgeving te voorkomen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op het plangebied waarbij de huidige situatie en de voorgenomen ingreep worden behandeld. Vervolgens gaat hoofdstuk 3 in op de Wnb waarbij de gebiedsbescherming en de soortenbescherming aan bod komen. Wat betreft gebiedsbescherming wordt aandacht besteed aan de methode van de Quicksan, ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied, effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep en de conclusie en de vervolgstappen. Wat betreft soortenbescherming gaat de aandacht uit naar de methode van de Quicksan, aanwezigheid van beschermde soorten, effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep, toetsing vanuit de Wnb en de noodzakelijke vervolgstappen. Hoofdstuk 4 behandelt de conclusie en de vervolgstappen voor wat betreft de Wnb. Hoofdstuk 5 gaat in op de NNN waarbij de aandacht uitgaat naar methode van de Quicksan, ligging van de NNN ten opzichte van het plangebied, effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep en de conclusie. Hoofdstuk 6 behandelt de bronnen die voor deze Quicksan zijn gebruikt.

In Bijlage A is het wettelijk kader van de Wet natuurbescherming opgenomen. Bijlage B gaat in op het wettelijk kader van de NNN. Bijlage C behandelt een foto-impressie van het plangebied.

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Huidige situatie

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden in de stad Utrecht, zie Figuur 1. Deelgebied 1 ligt ter hoogte van de Kanaalweg en de Waalstraat, zie Figuur 2. Ter hoogte van de Kanaalweg bestaat het plangebied uit grasland, bomen, verharding en een voormalige afwerkplek. Ter hoogte van de Waalstraat is een park aanwezig waar grasland, struiken, bomen, speeltoestellen en wandelpaden aanwezig zijn. De Waalstraat kruist met de Merwedekade. Ten westen van de Merwedekade is bebouwing aanwezig. Tussen de Kanaalweg en de Waalstraat stroomt het Merwedekanaal. De oever van dit kanaal heeft een steile houten beschoeiing. Aan de zijde van de Waalstraat zijn enkele woonboten gelegen.

Deelgebied 2 ligt ter hoogte van de Kanaalweg en de Zijldiepstraat, zie Figuur 3. Ter hoogte van de Kanaalweg bestaat het plangebied uit grasland, verharding met daarachter tuinen en enkele gebouwen. Ter hoogte van de Zijldiepstraat is net als ter hoogte van de Waalstraat een park aanwezig waar grasland, struiken, bomen en wandelpaden aanwezig zijn. Het Merwedekanaal tussen de Kanaalweg en de Zijldiepstraat kent ook hier een steile oever met houten beschoeiing en ook hier zijn enkele woonboten aanwezig. De omgeving van het plangebied bestaat uit het stedelijke gebied van Utrecht en het Merwedekanaal. In Bijlage C is een foto-impressie van het plangebied en de omgeving opgenomen.

Figuur 1 Luchtfoto waarop globale ligging van het plangebied rood omkaderd is (streetsmart.cyclomedia.com). De nummers verwijzen naar de deelgebieden, zie ook Figuur 2 en Figuur 3.

Figuur 2 Luchtfoto met ligging van deelgebied 1 rood omkaderd (streetsmart.cyclomedia.com), zie ook Figuur 1.

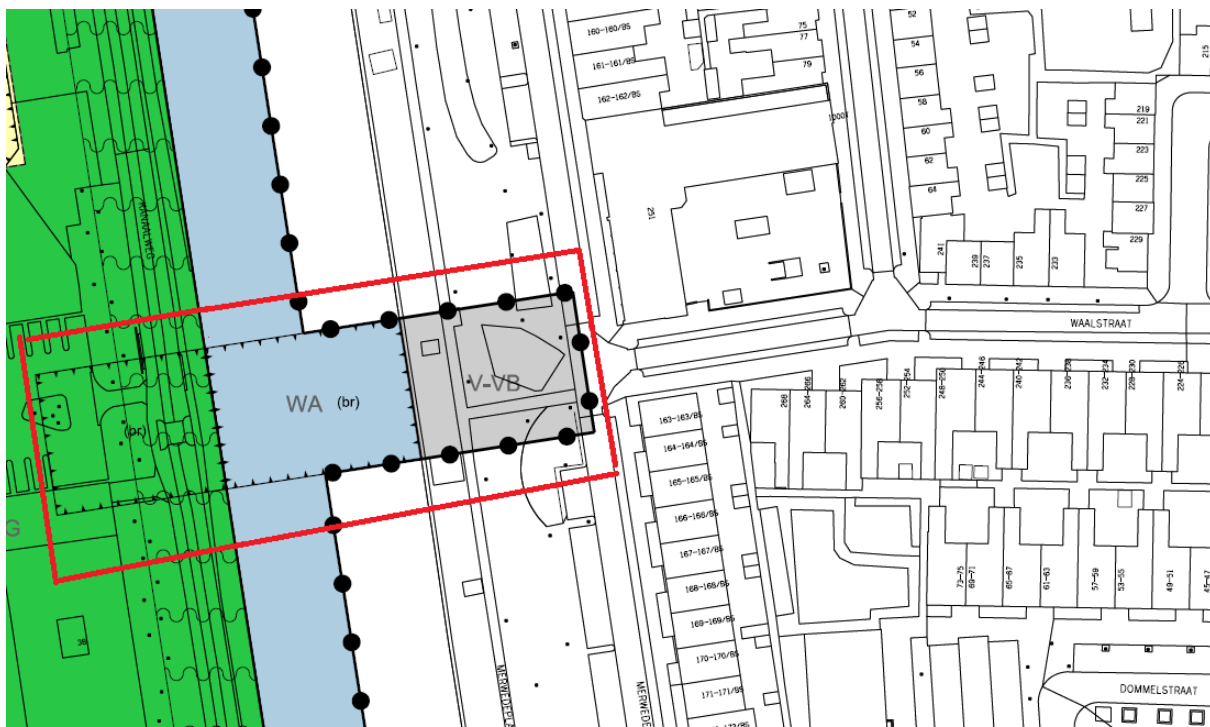

Figuur 3 Luchtfoto met ligging van deelgebied 2 rood omkaderd (streetsmart.cyclomedia.com), zie ook Figuur 1.

2.2 Voorgenomen ingreep

De start van de werkzaamheden is voorzien vanaf 2022. In Figuur 2 en Figuur 3 is de plangrens weergegeven. In Figuur 4 en Figuur 5 is de ontwerptekening met de plangrens weergegeven. Voor de Quickscan wordt uitgegaan van de volgende werkzaamheden:

- Kappen van bomen in het plangebied.
- Verwijderen van bosschages en ander groen.
- Grondwerkzaamheden voor de fundering van de aanleg van de brug.
- Overige bouwwerkzaamheden ter oprichting van de brug.
- Wellicht ook werkzaamheden vanaf het water.

Figuur 4 Aanlanding brug Kanaalweg-Waalstraat. Onderzoekgebied is rood omkaderd.

Figuur 5 Aanlanding brug Kanaalweg-Zijldiepstraat. Onderzoekgebied is rood omkaderd.

3 WET NATUURBESCHERMING

3.1 Gebiedsbescherming

3.1.1 Methode

Ten behoeve van deze Quickscan is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de webkaart die beschikbaar is op de website van de provincie Utrecht. Aan de hand van de ligging van Natura 2000-gebieden ten aanzien van het plangebied is bepaald welke effecten als gevolg van de werkzaamheden te verwachten zijn. Gelet is op de directe negatieve effecten als gevolg van ruimtebeslag, geluid, trillingen en licht. Daarnaast wordt ook ingegaan op de indirecte effecten als gevolg van stikstofdepositie waardoor vermisting kan optreden in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Via de site van BIJ12 is vervolgens bekeken of de aanwezige Natura 2000-gebieden stikstof gevoelig zijn en zo ja, om welke habitattypen het gaat. Ook is gekeken of er soorten zijn die gevoelig zijn voor stikstof.

3.1.2 Ligging

In Figuur 6 is een kaart weergegeven met daarom de globale ligging van het plangebied (rode stip) ten aanzien van Natura 2000-gebieden in de omgeving (<15 km). Het plangebied vormt geen onderdeel van een Natura 2000-gebied. De volgende Natura 2000-gebieden zijn in de omgeving aanwezig (provincie-utrecht.nl):

- Oostelijke Vechtplassen – Gelegen op circa 7,8 kilometer van het plangebied.
- Uiterwaarden Lek – Gelegen op circa 12,5 kilometer van het plangebied.
- Zouweboezem – Gelegen op circa 14 kilometer van het plangebied.

Oostelijke Vechtplassen

In het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen komen stikstofgevoelige habitattypen en soorten voor (BIJ12.nl).

Habitattypen:

- H3140 Kranswierwateren (laagveen).
- H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen).
- H4010B Vochtige heiden (laagveen).
- H6410 Blauwgraslanden.
- H7140A Overgangs- en trilvenen (Trilvenen).
- H7140B Overgangs- en trilvenen (Veenmosrietlanden).
- H7210 Galigaanmoerassen.
- H91D0 Hoogveenbossen.

Habitatrichtlijnsoorten:

- H1016 Zeggekorfslak.
- H1042 Gevlekte witsnuitlibel.
- H1134, Bittervoorn.
- H1903 Groenknolorchis.
- H4056 Platte schijfhoren.

Vogelrichtlijnsoort:

- A197 Zwarte stern.

Uiterwaarden Lek

In het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek komen stikstofgevoelige habitattypen en soorten voor (BIJ12.nl).

Habitattypen:

- H6120 Stroomdalgraslanden.
- H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver).

Habitatrichtlijnsoorten:

- H1166 kamsalamander.

Zouweboezem

In het Natura 2000-gebied Zouweboezem komen stikstofgevoelige habitattypen en soorten voor (BIJ12.nl).

Habitattypen:

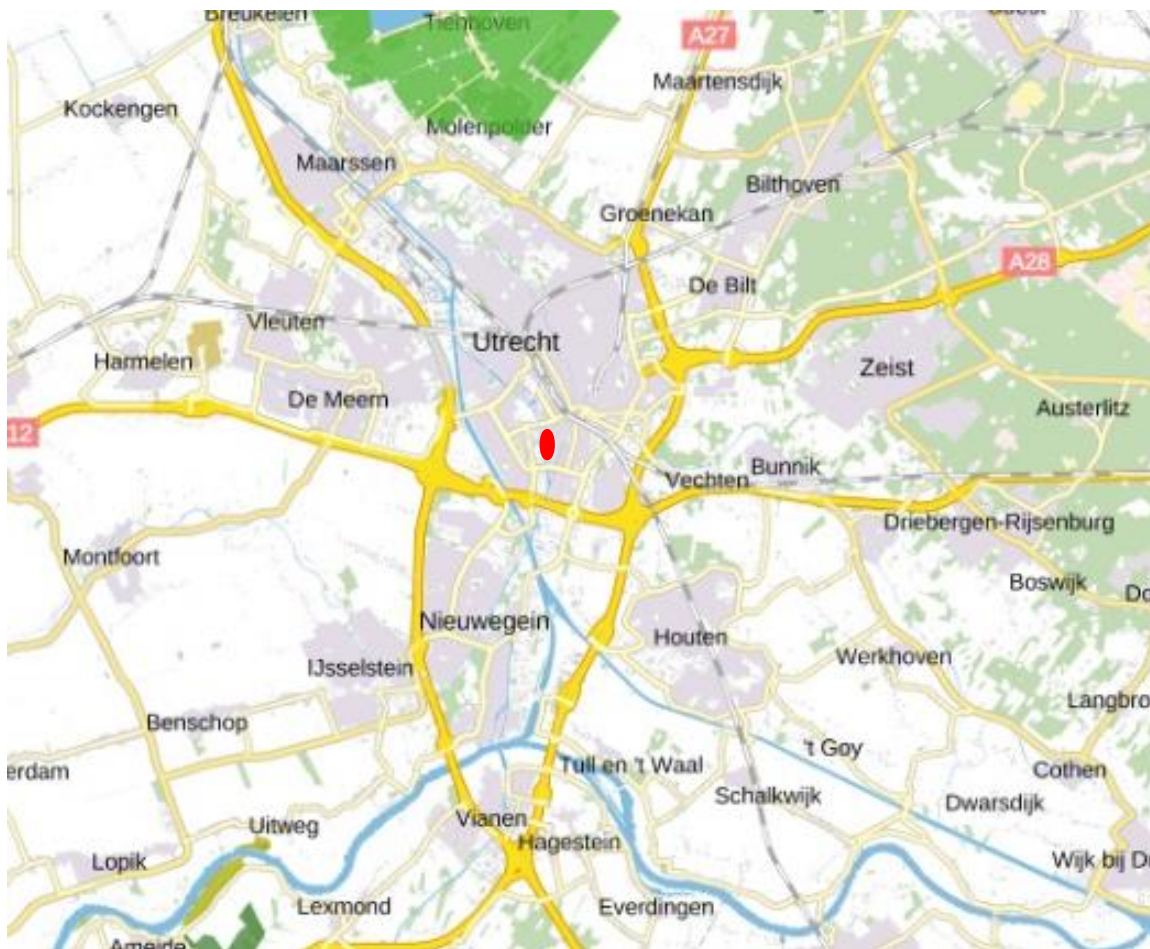
- H6410 Blauwgraslanden.
- H3150baz Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen).
- H6430A Ruigten en Zomen (moerasspirea).

Habitatrichtlijnsoorten:

- H1166 Kamsalamander (LG02).
- H4056 Platte schijfhoren (LG02, LG03).
- H1134 Bittervoorn (LG02, LG03).

Vogelrichtlijnsoort:

- A197 Zwarte stern.

Natura2000 gebieden binnen de provincie Utrecht

- Oostelijke Vechtplassen
- Rijntakken
- Uiterwaarden Lek
- Zouweboezem

Figuur 6 Globale ligging plangebied (rode stip) ten aanzien van Natura 2000-gebied in de omgeving (<15 kilometer). Natura 2000-gebied Rijntakken is niet binnen 15 kilometer van het plangebied gelegen en op de kaart weergegeven (provincie-utrecht.nl).

3.1.3 Effecten

Gelet op de afstand van circa 7,8 kilometer tussen plangebied en Natura 2000 gebied Oostelijke Vechtplassen, circa 12,5 kilometer tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek en circa 14 kilometer tussen plangebied en Natura 2000-gebied Zouweboezem, is geen sprake van directe effecten als gevolg van ruimtebeslag, trillingen, geluid en licht.

De inzet van verbrandingsmotoren en -installaties kunnen leiden tot emissies (uitstoot) van stikstofverbindingen in de vorm van NOx. De stikstofverbindingen slaan via de atmosfeer neer op land en water (stikstofdepositie). Stikstof is een voedingstof voor planten. Dit kan gevolgen hebben voor de samenstelling en daarmee kwaliteit van vegetaties en indirect dus ook habitattypen die daarvoor gevoelig zijn (zie paragraaf 3.1.2). Gelet op de afstand van het plangebied tot de betreffende Natura 2000-gebieden worden ecologische effecten als gevolg van stikstofdepositie, gedurende de realisatie en gebruiksfase, niet verwacht. Op basis van deze Quicksan kan dit echter niet volledig uitgesloten worden.

3.1.4 Conclusie en vervolgstappen

Directe negatieve effecten op Natura 2000-gebied zijn uitgesloten. Externe effecten, namelijk als gevolg stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en soorten, kunnen niet volledig worden uitgesloten. Derhalve is het noodzakelijk om met de AERIUS Calculator een berekening uit te voeren. Op basis van het resultaat van deze berekening kan worden bepaald of en welke vervolgstappen moeten worden genomen.

3.2 Soortenbescherming

3.2.1 Methode

Er zijn een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen vijf jaar. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van www.verspreidingsatlas.nl. Op basis van het bureauonderzoek is bepaald welke soorten uitgesloten kunnen worden en welke niet. Het bureauonderzoek vormt input voor een veldbezoek.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 29 april 2020. Het was 18°C, licht bewolkt en er was sprake van windkracht van 2 Bft. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het plangebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

Bij (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden aan de orde zijn. Indien negatieve effecten uitgesloten zijn, zijn verdere vervolgstappen niet nodig. Indien wel sprake is van een negatief effect is getoetst of en zo ja, welke verbodsbepaling van de Wnb overtreden worden. Hieruit volgt een beschrijving van vervolgstappen die getroffen moeten worden om overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb te voorkomen.

3.2.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 1 Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	Bureauonderzoek <ul style="list-style-type: none"> Binnen het plangebied en de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde planten (NDFF). Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van ruw parelzaad en drijvende waterweegbree (verspreidingsatlas.nl). 	Beschermde planten en planten uit de Utrechtse soortenlijst komen niet voor.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<ul style="list-style-type: none"> Het plangebied ligt ook binnen verspreidingsgebied van planten uit de Utrechtse soortenlijst zoals akkerklokje, dotterbloem, tongvaren, grote kattenstaart, grote wederik en steenbreekvaren (2018-Nota-Utrechtse-Soortenlijst). <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten en plantensoorten uit de Utrechtse soortenlijst aangetroffen. Ter hoogte van de Kanaalstraat is een groene berm aanwezig. Hier zijn algemeen voorkomende soorten zoals vogelwikke, fluitenkruid, paardenbloem en brandnetel aangetroffen. De parkachtige omgeving ter hoogte van de Waalstraat en Zijldiepstraat wordt intensief beheerd waardoor aanwezigheid van (inheemse) beschermde planten en planten van de Utrechtse soortenlijst zijn uitgesloten. Ruw parelzaad komt voor op akkers, op omgewerkte en braakliggende grond, in bermen en op spoorwegterreinen, op oeverwallen en stroomruggen langs rivieren (verspreidingsatlas.nl). Ter hoogte van het plangebied zijn bermen aanwezig. Hier is ruw parelzaad niet aangetroffen en aanwezigheid is daarom uitgesloten. Drijvende waterweegbree is gebonden aan laaglandbeken, vennen, kanalen en poelen met helder, voedselarm tot matig voedselrijk (fosfaatarm), zwak zuur water (verspreidingsatlas.nl). Het Mederwedekanaal is relatief troebel en heeft een voedselrijk karakter. Het is daarom aannemelijk dat dit geen geschikte groeiplaats van drijvende waterweegbree vormt. Deze soort is dan ook niet aangetroffen. Op basis van deze bevindingen is aanwezigheid van drijvende waterweegbree uitgesloten. 	
Paddenstoelen	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Paddenstoelen genieten conform Wnb niet van bescherming. Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van paddenstoelen uit de Utrechtse soortenlijst zoals franjeamaniet, goudporieboleet, grauwe wasplaat, honinggordijnzwam, iepenbuisjeszwam, oranje oesterzwam, populierrussula, robijnboleet, ruige melkzwam en witte galgordijnzwam (2018-Nota-Utrechtse-Soortenlijst). <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tijdens het veldbezoek zijn geen paddenstoelen waargenomen. Omdat sommige soorten (bijvoorbeeld franjeamaniet) later in het jaar pas zichtbaar boven de grond worden, is aanwezigheid niet uitgesloten. De parkachtige omgeving ter hoogte van de Waalstraat en Zijldiepstraat bestaat uit grasland, struiken en bomen, zoals zomereik, linde en abeel. Deze omgeving vormt een geschikte groeiplaats van soorten zoals franjeamaniet en goudporieboleet. Het is niet uitgesloten dat binnen het plangebied nog andere paddenstoelen van de Utrechtse soortenlijst voorkomen. 	Binnen het plangebied is aanwezigheid van paddenstoelen uit Utrechtse soortenlijst niet uitgesloten.
Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode)	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van koolmees, merel, meerkoet, wilde eend, kauw, winterkoning en spreeuw (NDFF). Door vlieggedrag kunnen de meeste broedvogels relatief grote afstanden afleggen. Op basis van verspreidingsgegevens is het daarom niet mogelijk om aanwezigheid van broedvogels op voorhand uit te sluiten. <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tijdens het veldbezoek zijn algemeen voorkomende broedvogels waargenomen zoals meerkoet en wilde eend. Er zijn geen nesten aangetroffen. Oevers, bomen en struiken binnen het plangebied konden tijdens het veldbezoek niet volledig onderzocht worden en daarom is aanwezigheid van nesten niet uitgesloten. Het kanaal en de oevers vormen een potentiële nestplaats van broedvogels zoals meerkoet, waterhoen en wilde eend. De struiken en bomen binnen het plangebied vormen een potentiële nestplaats van broedvogels zoals koolmees, pimpelmees en houtduif. 	Binnen het plangebied komen broedvogels voor. Kanaal, oever, bomen en struiken kunnen gebruikt worden als nestplaats. In de omgeving zijn uitwijkmogelijkheden om te nestelen en te foerageren.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<ul style="list-style-type: none"> Gelet op de parkachtige omgeving langs de Merwedekade is in de omgeving voldoende alternatief gebied waar broedvogels kunnen nestelen en foerageren. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied een essentiële functie heeft als nestplaats en foerageergebied. 	
Broedvogels (nest jaarrond beschermd)	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van buizerd, sperwer, ransuil, huismus en gierwaluw (NDFF). Door vlieggedrag kunnen de meeste broedvogels relatief grote afstanden afleggen. Op basis van verspreidingsgegevens is het daarom niet mogelijk om aanwezigheid van broedvogels op voorhand uit te sluiten. Buizerd en sperwer nestelen in het buitengebied en kunnen incidenteel in stedelijk gebied voorkomen. Gelet op de stedelijke omgeving is het uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt. Deze soorten worden daarom niet meegenomen met de verdere toetsing. <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tijdens het veldbezoek zijn geen broedvogels met jaarrond beschermd nest waargenomen. De woningen aan de rand van het plangebied kunnen functioneel zijn voor gebouwbewonende broedvogels zoals huismus en gierwaluw. De huismus kan binnen het plangebied foerageren. Gelet op de parkachtige omgeving langs de Merwedekade is het echter uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt. De gierwaluw foerageert hoog in de lucht en daarom is op voorhand uitgesloten dat het plangebied functioneel is als foerageergebied. Op potentiële nestplekken zoals in bomen, zijn geen jaarrond beschermde nesten van ransuil aangetroffen. Gelet op de parkachtige omgeving langs de Merwedekade zijn in de omgeving van het plangebied voldoende uitwijkmogelijkheden om te foerageren. Het is daarom uitgesloten dat plangebied een essentiële functie heeft als foerageergebied. 	<p>Het plangebied heeft geen essentiële functie voor broedvogels met jaarrond beschermd nest.</p>
Grondgebonden zoogdieren	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van konijn en egel (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van huismuis, huisspitsmuis, veldmuis, mol, haas, vos, bunzing, wezel, hermelijn, steenmarter en (verspreidingsatlas.nl). Konijn, haas, vos, bunzing, hermelijn en wezel komen voor in het buitengebied en aan de rand van stedelijk gebied. Door de binnenstedelijke ligging met de omliggende infrastructuur, ligt het plangebied geïsoleerd ten opzichte van potentiële leefgebieden. Het plangebied kan daarom niet bereikt worden; aanwezigheid van deze soorten is uitgesloten. Uitgezette konijnen kunnen wel aanwezig zijn binnen het plangebied. Deze exoten worden verder niet behandeld in deze Quickscan. Aanwezigheid van andere grondgebonden zoogdieren is op basis van de verspreidingsgegevens uitgesloten (verspreidingsatlas.nl). <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tijdens het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Binnen het plangebied en de directe omgeving zijn geen sporen zoals holen en uitwerpselen aangetroffen. Ter hoogte van de struiken en bosschages zijn holen van muisachtigen (huismus, huisspitsmuis en veldmuis) niet uitgesloten. Het is aannemelijk dat de parkachtige omgeving ter hoogte van de Merwedekade potentieel foerageergebied vormt. Dit geldt ook voor de ruigte langs de Kanaalweg. Er zijn geen molshopen binnen het plangebied aangetroffen. Desondanks is aanwezigheid van mol binnen het plangebied niet uitgesloten. De egel kan binnen het plangebied foerageren. Op de terreinen van de woonboten kan mogelijk in rommelhoekjes en onder struiken 	<p>Muisachtigen, mol, egel en steenmarter kunnen voorkomen binnen het plangebied. Aanwezigheid van andere inheemse grondgebonden zoogdieren is uitgesloten.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>verblijft worden. Langs de Kanaalweg zijn geen potentiële verblijfsmogelijkheden aangetroffen.</p> <ul style="list-style-type: none"> De steenmarter kan binnen stedelijk gebied in gebouwen verblijven. De woonboten kennen geen openingen in de gevel die groot genoeg zijn voor de steenmarter. Hier zijn verblijfplaatsen van steenmarter uitgesloten. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied functioneel is als verblijfplaats. Het plangebied kan wel functioneel zijn als foerageergebied. Gelet op de parkachtige landschap langs de Merwedekade en de relatief groene bermen langs de Kanaalweg, is het uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt. 	
Vleermuizen	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van watervleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, tweekleurige vleermuis en meervleermuis (verspreidingsatlas.nl). Aanwezigheid van andere vleermuissoorten is op basis van de verspreidingsgegevens uitgesloten (verspreidingsatlas.nl). <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Tijdens het veldbezoek zijn geen vleermuizen en sporen zoals uitwerpselen aangetroffen. In enkele bomen ter hoogte van de Waalstraat en Zijldiepstraat zijn holten aangetroffen, zie Figuur 7 t/m Figuur 10. Deze holten kunnen mogelijk functioneren als verblijfplaats van soorten zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis. Hoewel watervleermuis en rosse vleermuis in het buitengebied voorkomen en daarom niet verwacht worden, is door de aanwezige groenstructuren aanwezigheid binnen het plangebied niet volledig uitgesloten. De watervleermuis en rosse vleermuis kan in de aanwezige boomholten verblijven. Laatvlieger, tweekleurige vleermuis en meervleermuis zijn typische gebouwbezonende vleermuizen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen in bomen is daarom uitgesloten. De woningen ter hoogte van de Waalstraat en Zijldiepstraat kunnen functioneel zijn als verblijfplaats van gebouwbezonende vleermuizen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, tweekleurige vleermuis en meervleermuis. Het plangebied ter hoogte van de Waalstraat en Zijldiepstraat vormt onderdeel van een parkachtig landschap. Door de aanwezige dekking van bomen en struiken is het aannemelijk dat hier gevoerageerd wordt. Het parkachtig landschap is langs de gehele Merwedekade aanwezig. Het plangebied vormt maar een relatief klein onderdeel van het potentiële foerageergebied. Het is daarom uitgesloten dat plangebied essentieel foerageergebied vormt. Dit geldt ook voor het kanaal en het plangebied ter hoogte van de Kanaalweg. Het plangebied ter hoogte van de Waalstraat en Zijldiepstraat vormt door de groenstructuur ook een potentiële vliegrouete, zie Figuur 7 en Figuur 8. Hier kunnen alle mogelijk voorkomende vleermuissoorten gebruik maken om van de verblijfplaats naar het foerageergebied te vliegen en vice versa. Ook het kanaal kan als vliegrouete functioneren, zie Figuur 7 en Figuur 8. Hier worden eerder watergebonden vleermuissoorten verwacht zoals watervleermuis en meervleermuis. De woonboten binnen het plangebied konden niet geïnspecteerd worden. Het is niet uitgesloten dat de woonboten functioneel zijn als verblijfplaats van gebouwbezonende soorten zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis. Een gebouwbezonende soort zoals de laatvlieger is gebonden aan pannendaken of gebouwen met spouwruimte. Pannendaken en spouwmuur zijn bij de woonboten niet aanwezig waardoor aanwezigheid is uitgesloten. Een gebouwbezonende soort zoals de tweekleurige vleermuis is gebonden aan hoogbouw. 	<p>Binnen het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen aanwezig in bomen. Het is niet uitgesloten dat de woonboten functioneel zijn als verblijfplaats. Het plangebied vormt mogelijk een essentiële vliegrouete. Essentieel foerageergebied is uitgesloten.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>Aangezien de woonboten maar uit één verdieping bestaan is aanwezigheid van tweekleurige vleermuis uitgesloten.</p> <ul style="list-style-type: none"> In de bomen bij de kanaalweg, deelgebied 1 (zie Figuur 2) zijn geen boomholten waargenomen. Door het bladerdek konden de bomen echter niet volledig geïnspecteerd worden op aanwezigheid van boomholten. Aanwezigheid van boomholten, die mogelijk functioneren als verblijfplaats van vleermuizen (soorten zoals eerder genoemd), is niet uitgesloten. De bomen bij de kanaalweg, deelgebied 1 (zie Figuur 7) kunnen zowel als vliegrouete als foerageergebied gebruikt worden. Het Merwedekanaal kan functioneren als vliegrouete. Hier kan de watergebonden meervleermuis worden verwacht. De watergebonden watervleermuis wordt niet verwacht maar aanwezigheid van een vliegrouete kan op basis van deze Quicksan niet uitgesloten worden. Massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en verblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis komen voor in hoogbouw (>3 verdiepingen). Binnen het plangebied komt geen hoogbouw voor en derhalve is aanwezigheid van massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en verblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis uitgesloten. <div data-bbox="371 837 1166 1339" data-label="Image"> </div> <p><i>Figuur 7 Luchtfoto en ligging deelgebied 1 (rood omkaderd), zie ook Figuur 1. Locatie bomen met holte(n); potentiële verblijfplaats vleermuizen (groene kruizen). Potentiële vliegrouete groenstructuur langs de Merwedekade (groene pijl). Potentiële vliegrouete Merwedekanaal (blauwe pijl). Potentiële vliegrouete ter hoogte van de Kanaalweg (paarse pijl).</i></p> <div data-bbox="371 1541 1166 2042" data-label="Image"> </div> <p><i>Figuur 8 Luchtfoto en ligging deelgebied 1 (rood omkaderd), zie ook Figuur 1. Locatie bomen met holte(n); potentiële verblijfplaats</i></p>	

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>vleermuizen (groene kruizen). Potentiële vliegrouete groenstructuur langs de Merwedekade (groene pijl). Potentiële vliegrouete Merwedekanaal (blauwe pijl).</p> <p><i>Figuur 9 Aanwezige holte in beuk ter hoogte van de Zijldiepstraat vormt een potentiële verblijfplaats van vleermuizen (rode pijl).</i></p> <p><i>Figuur 10 Aanwezige holten in abeel ter hoogte van de Waalstraat vormen een potentiële verblijfplaats van vleermuizen (rode pijl).</i></p>	
<p>Reptielen</p>	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van reptielen (NDFF). • Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis (verspreidings.nl). • De levendbarende hagedis en hazelworm komen voor in het buitengebied en aan de rand van stedelijk gebied. Door de binnenstedelijke ligging met de omliggende infrastructuur, ligt het plangebied geïsoleerd ten opzichte van potentiële leefgebieden. Het plangebied kan daarom niet bereikt worden; aanwezigheid van deze soorten is uitgesloten. <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De ringslang is gebonden aan waterrijke omgeving met een flauwe oever waar gefoerageerd en opgewarmd kan worden. Binnen het 	<p>Reptielen komen niet voor.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
<p>Amfibieën</p>	<p>plangebied stroomt het Merwedekanaal. Dit kanaal heeft een steile oever waardoor geschikt foerageergebied van ringslang ontbreekt; aanwezigheid is uitgesloten.</p> <p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van bastaardkikker en kleine watersalamander (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van poelkikker, rugstreepad, heikikker, kamsalamander, meerkikker, bruine kikker en gewone pad (.verspreidingsatlas.nl). Op basis van de verspreidingsgegevens komen andere amfibieënsoorten niet voor (verspreidingsatlas.nl). <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Amfibieën zijn voor de voortplanting gebonden aan oppervlaktewater. Ondiepe, plantenrijke en niet-vishoudende wateren hebben de voorkeur. Binnen het plangebied is het Merwedekanaal gelegen. Verder zijn binnen het plangebied en de omgeving geen wateren aanwezig. Het Merwedekanaal is relatief diep en jaarrond waterhoudend waardoor deze vishoudend is. Door de steile oever is het voor amfibieën niet of slecht mogelijk om het land te betreden. Gelet op deze bevindingen is geconcludeerd is dat het Merwedekanaal ongeschikt is als waterhabitat. Het plangebied is omgeven door het stedelijk gebied van Utrecht. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied in contact staat met andere potentiële leefgebieden (zoals parken met vijvers, uitwaarden, vennen en plassen) van amfibieën. Amfibieën zoals bastaardkikker, kleine watersalamander, meerkikker, bruine kikker en gewone pad komen algemeen voor in Nederland en zijn niet kritisch voor wat betreft leefgebied. Het is niet uitgesloten dat deze soorten incidenteel binnen het plangebied voorkomen. Minder algemeen voorkomende soorten zoals poelkikker, rugstreepad, heikikker en kamsalamander zijn kritisch voor wat betreft het leefgebied. Door afwezigheid van geschikt leefgebied is incidenteel aanwezigheid van deze amfibieënsoorten wel uitgesloten. 	<p>Algemeen voorkomende soorten zoals bastaardkikker, kleine watersalamander, meerkikker, bruine kikker en gewone pad kunnen incidenteel voorkomen. Andere amfibieënsoorten komen niet voor.</p>
<p>Vissen</p>	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van snoek en karper (NDFF). Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van vissen zoals grote modderkruiper, rivierdonderpad, bittervoorn, kleine modderkruiper, baars en blankvoorn (www.verspreidingsatlas.nl). Binnen deze soortgroep komen relatief veel algemeen voorkomende vissoorten voor. Omdat de meeste vissoorten in hetzelfde milieu voorkomen is het geen meerwaarde om alle vissoorten te behandelen. <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Het Merwedekanaal is het enige oppervlaktewater binnen het plangebied en de directe omgeving. Het Merwedekanaal is jaarrond waterhoudend. Algemeen voorkomende soorten (zoals snoek, karper, bittervoorn, kleine modderkruiper, baars en blankvoorn) zijn voor wat betreft leefgebied niet kritisch; aanwezigheid is niet uitgesloten. Het Merwedekanaal heeft een monotoon karakter. Gelet op het relatief kleine oppervlakte van het plangebied, is het uitgesloten dat het plangebied essentieel leefgebied vormt. De grote modderkruiper is gebonden aan ondiepe wateren (<1 meter) met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Het Merwedekanaal is relatief diep (>1 meter) en kent weinig tot geen plantengroei; geschikt leefgebied van grote modderkruiper ontbreekt waardoor aanwezigheid is uitgesloten. De rivierdonderpad komt voor in rivieren, beken, meren, kanalen, vaarten en sloten. In deze wateren worden zuurstofrijke plaatsen (zoals nabij bruggetjes, duikers of stuwten waar het water sneller stroomt) waar schuilgelegenheid aanwezig is, opgezocht. In het 	<p>Binnen het plangebied komen mogelijk vissoorten voor, zoals snoek, karper, bittervoorn, kleine modderkruiper, baars en blankvoorn en rivierdonderpad. Het plangebied vormt echter geen essentieel leefgebied.</p>

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	<p>Merwedekanaal vormt geschikt leefgebied. Het Merwedekanaal ter hoogte van het plangebied heeft een monotoon karakter, hier zijn geen zuurstofrijke plaatsen (door bijvoorbeeld uitloop van sloten) vastgesteld. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied essentieel leefgebied vormt.</p>	
Ongewervelden	<p><i>Bureauonderzoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Binnen het plangebied en de omgeving zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen (NDFF). Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van platte schijfhoren (verspreidingsatlas.nl). Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van andere beschermde ongewervelden (verspreidingsatlas.nl). Het plangebied ligt binnen verspreidingsgebied van bijen uit de Utrechtse soortenlijst zoals gewone slobkousbij, grote klokjesbij, kattenstaartbij, klokjesdikpootbij, lathyrusbij, resedamaskerbij (2018-Nota-Utrechtse-Soortenlijst). <p><i>Veldbezoek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Het Merwedekanaal is het enige oppervlaktewater binnen het plangebied en de directe omgeving. Platte schijfhoren komt voor in overwegend ondiepe, onbeschaduwde wateren met een uitbundige onderwatervegetatie. Het Merwedekanaal is relatief diep (>1 meter) en kent weinig tot geen waterplanten. Op basis van deze bevindingen is geconcludeerd dat geschikt leefgebied ontbreekt en aanwezigheid uitgesloten is. Het plangebied ter hoogte van de Waalstraat en Zijldiepstraat vormt onderdeel van een parkachtig landschap bestaande uit intensief beheerd grasland, struiken en bomen. Ook zijn enkele tuinen aanwezig. Voor bijensoorten zoals gewone slobkousbij, grote klokjesbij, kattenstaartbij, klokjesdikpootbij, lathyrusbij, resedamaskerbij zijn hier weinig tot geen nectarplanten aanwezig. Dit geldt ook voor het plangebied aan de Kanaalweg waar alleen algemeen voorkomende soorten zijn aangetroffen, zoals vogelwikke, fluitenkruid, paardenbloem en brandnetel. Typische nectarplanten zoals kattenstaart, akkerdistel, watermunt en wilgenroosje zijn hier niet aangetroffen. Door afwezigheid van nectarplanten is het uitgesloten dat het plangebied essentieel leefgebied vormt van de eerder genoemde bijensoorten. Incidenteel voorkomen van deze bijensoorten is niet uitgesloten. 	Beschermde ongewervelden komen niet voor.

3.2.3 Effectbeschrijving

In Tabel 2 is per mogelijk voorkomende soort(groep) een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Hierbij is onderscheidt gemaakt in tijdelijke en permanente negatieve effecten.

Tabel 2 Effecten per soort(groep) als gevolg van werkzaamheden.

Soort(groep)	Beschrijving effecten
Paddenstoelen Franjeamaniet, goudporieboleet, grauwe wasplaat, honinggordijnzwam, iepenbuisjeszwam, oranje oesterzwam, populierrussula, robijnboleet, ruige melkzwam en witte galgordijnzwam.	Werkzaamheden gericht tot het grasland, struiken en bomen (park en bermen) leiden mogelijk tot aantasting van paddenstoelen en hun groeiplaatsen.
Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode) Soorten zoals merel, koolmees, pimpelmees, houtduif, meerkoet, waterhoen en wild eend.	<ul style="list-style-type: none"> • Werkzaamheden gericht tot het Merwedekanaal, struiken en bomen leiden mogelijk tot; <ul style="list-style-type: none"> - permanente aantasting van nestplaatsen en tijdelijke verstoring van broedende vogels gedurende broedperiode (15 maart t/m 15 juli maar kan door weeromstandigheden en andere factoren verschuiven) waardoor het broedsel verlaten worden; - tijdelijke verstoring met kans op verwonden en/of doden van het broedsel. • Gelet op de groene omgeving langs de Merwedekade, zijn voldoende alternatieve nestplaatsen aanwezig. Effecten op het aanbod geschikte nestplaatsen is daarom uitgesloten.
Broedvogels (nest jaarrond beschermd) Huismus, gierzwaluw, ransuil.	<ul style="list-style-type: none"> • Het plangebied heeft geen als functie als nestplaats van mogelijk voorkomen broedvogels met jaarrond beschermd nest zoals huismus, gierzwaluw en ransuil. • Het plangebied heeft geen essentiële functie als foerageergebied van mogelijk voorkomen broedvogels met jaarrond beschermd nest zoals huismus, gierzwaluw en ransuil. • Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn uitgesloten; verdere toetsing is niet aan de orde.
Grondgebonden zoogdieren Muisachtigen, mol, egel en steenmarter	<ul style="list-style-type: none"> • Het verwijderen van bosschages en tuinen (woonboten) leidt mogelijk tot; <ul style="list-style-type: none"> - permanente aantasting van verblijfplaatsen van muisachtigen, egel; - permanente aantasting van foerageergebied van muisachtigen, egel; - tijdelijke verstoring met kans op verwonding en/of doden van muisachtigen, egel. • Werkzaamheden gericht tot de bodem leiden mogelijk tot; <ul style="list-style-type: none"> - permanente aantasting van verblijfplaatsen van mol; - permanente aantasting van foerageergebied van mol; - tijdelijke verstoring met kans op verwonding en/of doden van mol. • Het plangebied vormt geen essentieel leefgebied van de steenmarter. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn uitgesloten.
Vleermuizen: Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis.	<ul style="list-style-type: none"> • Het verwijderen van bomen ter hoogte van de Waalstraat, Zijldiepstraat en Kanaalweg (Deelgebied 1, zie Figuur 1 en Figuur2) leidt mogelijk tot; <ul style="list-style-type: none"> - permanente aantasting van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis; - permanente aantasting van vliegrouete van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone

Soort(groep)	Beschrijving effecten
	<p>grootoorvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tijdelijke verstoring met kans op verwonding en/of doden van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis. • Het verwijderen van bomen, struiken en grasland binnen het plangebied leidt mogelijk tot een permanente indirecte aantasting van mogelijke verblijfplaatsen binnen het plangebied omdat de directe omgeving is verstoord. • Gelet op uitwijkmogelijkheden om te foerageren langs de Merwedekade vormt het groen en het Merwedekanaal binnen het plangebied geen essentieel foerageergebied. Negatieve effecten op foerageergebied zijn uitgesloten. • Het plaatsen van de brug over de Merwedekade kan leiden tot een permanente aantasting van een vliegrouete van meervleermuis en watervleermuis. • Het gebruik van kunstlicht gedurende realisatie- en gebruiksfase leidt mogelijk tot; <ul style="list-style-type: none"> - tijdelijke verstoring van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis. Deze verstoring kan er toe leiden dat potentiële verblijfplaatsen in bomen en aangrenzende gebouwen tijdelijk aangetast worden. - Verstoring van foeragerende dieren. Gelet op de groene omgeving zoals ter hoogte van de Merwekade, zijn voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig; deze verstoring is verwaarloosbaar. - Verstoring van vliegroutes van alle mogelijk voorkomende vleermuissoorten. Dit kan ertoe leiden dat vleermuizen minder goed het foerageergebied kunnen bereiken. • Het verplaatsen van de woonboten leidt mogelijk tot aantasting van verblijfplaatsen. • In de nieuwe situatie neemt naar verwacht verstoring van kunstlicht toe. Dit kan mogelijk leiden tot een permanente aantasting van mogelijk verblijfplaatsen in de gebouwen in de aangrenzende omgeving.
Amfibieën Gewone pad, bruine kikker, bastaard kikker, meerkikker en kleine watersalamander	<p>Gewone pad, bruine kikker, bastaard kikker, meerkikker en kleine watersalamander kunnen incidenteel voorkomen. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn verwaarloosbaar; toetsing is niet aan de orde.</p>
Vissen Soorten zoals snoek, karper, rivierdonderpad, bittervoorn, kleine modderkruiper, baars en blankvoorn	<ul style="list-style-type: none"> • De werkzaamheden zijn niet direct gericht tot het water. Verwonden en/of doden van vissen vindt daarom niet plaats. • Wel kunnen de werkzaamheden op en nabij het water verstrend werken. Het plangebied vormt echter geen essentieel leefgebied dus negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn uitgesloten.
Ongewervelden Gewone slobkousbij, grote klokjesbij, kattenstaartbij, klokjesdikpootbij, lathyrusbij, resedamaskerbij	<ul style="list-style-type: none"> • Gewone gewone slobkousbij, grote klokjesbij, kattenstaartbij, klokjesdikpootbij, lathyrusbij, resedamaskerbij kunnen incendenteeel voorkomen. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn verwaarloosbaar; toetsing is niet aan de orde.

3.2.4 Toetsing

3.2.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

Op basis van de effectbeschrijving (zie paragraaf 3.2.1) kunnen negatieve effecten plaatsvinden op soorten zoals in Tabel 3 opgenomen. In deze tabel is per aanwezige soort(groep) opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort.

Voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (muisachtigen, mol en egel) en amfibieën (gewone pad, bruine kikker, bastaard kikker, meerkikker en kleine watersalamander) geldt binnen de Provincie Utrecht een algehele vrijstelling en worden daarom niet meegenomen in de toetsing. De gemeente Utrecht zet wel in op de bescherming en waar mogelijk stimuleren van deze algemeen voorkomende soorten. Gelet op de stedelijke omgeving van het plangebied en het incidenteel voorkomen van soorten wordt extra bescherming niet nodig geacht. Wel blijft voor deze algemeen voorkomende soorten de zorgplicht van toepassing, zie paragraaf 3.2.5.2.

De betreffende paddenstoelen (zie Tabel 3) genieten van bescherming binnen de gemeente Utrecht. Verdere toetsing aan de Wnb is niet aan de orde. Gemeente Utrecht zet wel in op bescherming van deze paddenstoelen door groeiplaatsen te behouden, zie conclusie (paragraaf 5.4) voor de vervolgstappen.

Tabel 3 Beschermingscategorie Wnb en de soorten waar als gevolg van de ontwikkelingen binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten op plaatsvinden.

Beschermingscategorie	Soort/soortgroep
Vogelrichtlijn	Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode); onder andere koolmees, pimpelmees, houtduif, meerkoet, waterhoen en wilde eend.
Habitatrichtlijn	Vleermuizen: Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en tweekleurige vleermuis.
Andere soorten (zonder vrijstelling)	Geen
Utrechtse Soortenlijst	Franjeamaniet, goudporieboleet, grauwe wasplaat, honinggordijnzwam, iepenbuisjeszwam, oranje oesterzwam, populierrussula, robijnboleet, ruige melkzwam en witte galgordijnzwam

3.2.4.2 Overtreding verbodsbepalingen

Vogelrichtlijn

Vogelrichtlijnsoorten (zie Tabel 3) vallen onder art. 3.1 van de Wnb. De volgende verbodsbepalingen zijn van toepassing:

- Lid 1: te doden of te vangen.
- Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben.
- Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.
- Lid 5: het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

In de navolgende tekst wordt per verbodsbepaling behandeld of deze wel of niet van toepassing is op het plangebied:

- Art. 3.5 lid 1: Aangenomen wordt dat de werkzaamheden die gericht tot de watergang en het verwijderen van struiken en bomen leiden tot aantasting van nest- en rustplaatsen en de aanwezige eieren en juvenielen. Er is mogelijk een conflict met deze verbodsbepaling.
- Art. 3.5 lid 2: Aangenomen wordt dat de werkzaamheden, die gericht tot de watergang en het verwijderen van struiken en bomen, leiden tot aantasting van nest- en rustplaatsen. Er is mogelijk een conflict met deze verbodsbepaling.
- Art. 3.5 lid 3: De werkzaamheden zijn niet gericht tot het rapen van eieren. Er is geen conflict met deze verbodsbepaling.
- Art. 3.5 lid 4: Gelet op het algemeen voorkomen van de voorkomende broedvogels (onder andere koolmees, pimpelmees, houtduif, meerkoet, waterhoen en wilde eend) heeft verstoring van één of enkele nestplaatsen geen invloed op de staat van instandhouding. Art. 3.5 lid 5 is daarom van toepassing.

Conclusie

Werkzaamheden gericht tot de watergang en het verwijderen van struiken en bomen leidt mogelijk tot overtreding van Art. 3.1 lid 1 en lid 2 van de Wnb, zie Tabel 4.

Tabel 4 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Mogelijk als gevolg van
Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode)	X	X			Werkzaamheden gericht tot de watergang en het verwijderen van struiken en bomen.
Het is verboden om: Lid 1: te doden of te vangen; Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen; Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben; Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding; Lid 5: het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.					

Habitatrichtlijnsoorten

Habitatrichtlijnsoorten (zie Tabel 3) vallen onder art. 3.5 van de Wnb. De volgende verbodsbepalingen zijn Van toepassing:

- Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 2: opzettelijk te verstoren.
- Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de navolgende tekst wordt per verbodspaling behandeld of deze wel of niet van toepassing is op het plangebied:

- Art. 3.5 lid 1: Door het verwijderen van bomen met holte(n) worden mogelijk aanwezige vleermuizen verwond en/of gedood. Er is mogelijk een conflict met de Wnb.
- Art. 3.5 lid 2: Door het verwijderen van groenstructuren, het verplaatsen van de woonboten en het realiseren van de bruggen worden vliegroutes van vleermuizen mogelijk verstoord. Ook kunstlicht gedurende realisatie- en gebruiksfase leidt mogelijk tot verstoring van voorkomende vleermuizen. Er is mogelijk een conflict met de Wnb.
- Art. 3.5 lid 3: Vleermuizen planten zich levendbarend voort. Dit verbodsbepaling is gericht op eieren en is daarom niet van toepassing.
- Art. 3.5 lid 4: Door het verwijderen van bomen met holte(n) en het verplaatsen van woonboten worden mogelijk verblijfplaatsen aangetast. Ook het verwijderen van het verwijderen van bomen zonder holte, struiken en grasland binnen het plangebied kan leiden tot indirecte verblijfplaatsen. Er is een conflict met deze verbodsbepaling.
- Art. 3.5 lid 5: Dit artikel is enkel van toepassing op planten en niet op vleermuizen.

Conclusie

De werkzaamheden leiden mogelijk tot overtreding van Art. 3.5 lid 1 t/m 4 van de Wnb, zie Tabel 5.

Tabel 5 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn.

Soort	Lid 1 5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van;
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis.	X				<ul style="list-style-type: none"> • Het verwijderen van bomen met holte(n).
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, rosse		X			<ul style="list-style-type: none"> • Het verwijderen van groenstructuren. • Het realiseren van de bruggen.

vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, tweekleurige vleermuis					
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis.			X		<ul style="list-style-type: none"> Het verwijderen van bomen, struiken en grasland.
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis,			X		<ul style="list-style-type: none"> Het verplaatsen van de woonboten.
<p>Het is verboden om:</p> <p>Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;</p> <p>Lid 2: opzettelijk te verstoren;</p> <p>Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;</p> <p>Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;</p> <p>Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.</p>					

3.2.5 Vervolg

3.2.5.1 Zorgplicht

Hoewel een vrijstelling geldt voor de (mogelijk) voorkomende algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, is de zorgplicht wel van toepassing: Artikel 1.11 van de Wnb.

Daarom dienen algemene mitigerende maatregelen getroffen te worden om negatieve effecten op deze soorten te voorkomen:

- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van de weg af. Op deze manier zijn eventueel nog aanwezige dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere plekken.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.
- Indien een soort wordt aangetroffen en deze niet op eigen kracht het plangebied kan/wil verlaten dient contact opgenomen te worden met een deskundig ecooloog. De deskundig ecooloog bepaald de vervolgstappen.

Indien deze mitigerende maatregelen getroffen worden zijn verdere vervolgstappen niet aan de orde. Indien wordt afgeweken van deze mitigerende maatregelen vindt mogelijk conflict met de zorgplicht plaats.

3.2.5.2 Broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode)

Bij werkzaamheden gericht tot de watergang en het verwijderen van bomen dient rekening gehouden te worden met nestplaatsen van broedvogels (nest beschermd gedurende broedperiode):

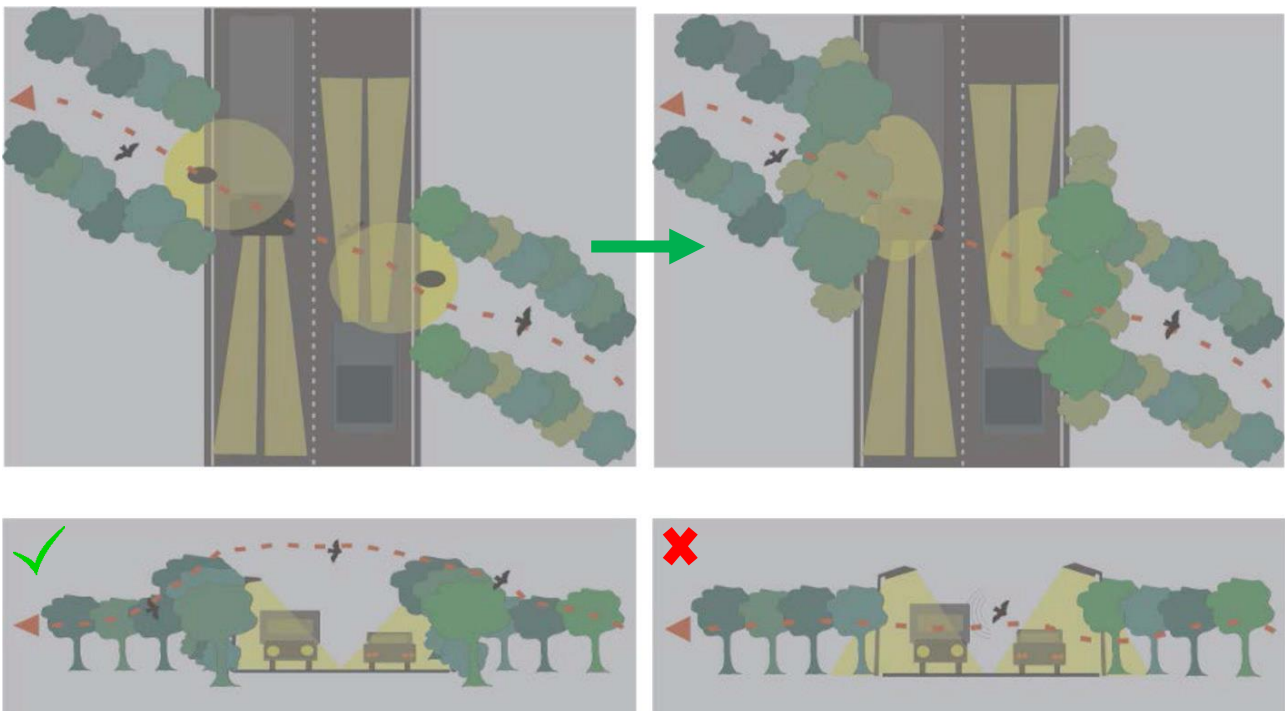
- Voorkom werkzaamheden gedurende broedperiode (half maart t/m half juli, maar kan door weersveranderingen en/of andere factoren verschuiven).
- Een alternatief is een broedvogelinspectie waarbij potentiële nestplaatsen worden onderzocht op aanwezigheid van broedgevallen. Indien een nest aanwezig is dient deze gedurende broedperiode ontzien te worden.

Indien deze mitigerende maatregelen getroffen worden zijn verdere vervolgstappen niet aan de orde. Indien wordt afgeweken van deze mitigerende maatregelen vindt mogelijk conflict met een verbodsbepaling van de Wnb plaats.

3.2.5.3 Vleermuizen

Negatieve effecten op vleermuizen, als gevolg van de voorgenumen werkzaamheden, kunnen voorkomen worden door het behouden van;

- potentiële verblijfplaatsen in bomen met holte(n) door deze te sparen. Dit geldt ook voor de directe groene omgeving van de boom met holte(n) (<20 meter);
- potentiële verblijfplaatsen in woonboten door deze niet te verplaatsen. De directe groene omgeving van woonboot (<20 meter) dient gespaard te blijven;
- potentiële verblijfplaatsen door gedurende de realisatiefase, tussen een half uur voor zonsondergang en een half uur na zonsopkomst, geen kunstlicht te gebruiken. In de gebruiksfase moet voorkomen worden dat potentiële verblijfplaatsen en de omgeving (<20 meter) niet beschenen worden. Dit kan voorkomen worden door het plaatsen van opgaand groen;
- potentiële vliegroutes door;
 - te voorkomen dat gaten in de groenstructuren groter dan 8 meter worden (RVO, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis). In de Kennisdocumenten worden afstanden van onderbrekingen in vliegroutes niet genoemd en wordt alleen gesproken over "grote gaten".
 - bij de aanlanding van de bruggen opgaand groen te plaatsen zodat een zogenaamde hop-over gecreëerd wordt. Deze hop-over dient functioneel te zijn voor aanvang van de werkzaamheden. Ter hoogte van het verkeer dient verlichting geplaatst te worden om het aanrijdingsrisico te minimaliseren. Zie Figuur 11 voor een voorbeeld van een hop-over;
 - een ruimte van minimaal 3 meter tussen het laagste punt van de brug en het wateroppervlakte te hanteren (BIJ12, Kennisdocument Watervleermuis);
 - in de gebruiksfase uitstraling van licht naar het kanaal en de groene omgeving te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door delen af te schermen met een wand of door bij de aanlanding van de bruggen opgaand groen te plaatsen.

Figuur 11 Voorbeeld van mitigeren van licht door een hop-over (BIJ12, Kennisdocument Watervleermuis).

Indien de voorgestelde mitigerende maatregelen voor het behouden van verblijfplaatsen en vliegroutes niet getroffen kunnen worden, leidt dit mogelijk tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb (zie Tabel 5). Afhankelijk van de voorgenumen werkzaamheden dient aanvullend vleermuisonderzoek, conform vleermuisprotocol 2017, uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van functies van vleermuizen vast te stellen, dan wel uit te sluiten:

- Verblijfplaatsen in bomen:
 - Twee veldbezoeken tussen 1 juni en 15 juli. Dit onderzoek is gericht op functies zoals zomer- en kraamverblijfplaatsen. Aangenomen wordt dat een zomer- en kraamverblijfplaats van een soort ook functioneert als winterverblijfplaats.

- Twee veldbezoeken tussen 15 augustus en 15 september. Dit onderzoek is gericht op functies zoals paar en zwermplaatsen. Aangenomen wordt dat een paarverblijfplaats van een soort ook functioneert als winterverblijfplaats.
- Dit onderzoek is gericht op gewone dwergvleermuis, ruige dwergleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis.
- Drie onderzoeksgebieden. Elk onderzoeksgebied dient onderzocht te worden door één persoon.
- Verblijfplaatsen in woonboten:
 - Twee veldbezoeken tussen 15 mei en 15 juli. Dit onderzoek is gericht op functies zoals zomer- en kraamverblijfplaatsen. Aangenomen wordt dat een zomer- en kraamverblijfplaats van een soort ook functioneert als winterverblijfplaats.
 - Twee veldbezoeken tussen 15 augustus en 15 september. Dit onderzoek is gericht op functies zoals paar en zwermplaatsen. Aangenomen wordt dat een paarverblijfplaats van een soort ook functioneert als winterverblijfplaats.
 - Dit onderzoek is gericht op gewone dwergvleermuis, ruige dwergleermuis, gewone grootoorvleermuis en meervleermuis.
 - Omdat de woonboten vanaf de Merwedekade niet goed te inventariseren zijn wordt voorgesteld om de woonboten ook vanaf de Kanaalweg te onderzoeken.
 - Vier onderzoeksgebieden. Elk onderzoeksgebied dient onderzocht te worden door één persoon.
- Vliegroutes:
 - Twee veldbezoeken tussen 15 april en 15 september. Dit onderzoek is gericht op vliegroutes van gewone dwergvleermuis, ruige dwergleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis en rosse vleermuis, meervleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis.
 - Vier onderzoeksgebieden. Elk onderzoeksgebied dient onderzocht te worden door één persoon.

De onderzoeken naar verblijfplaatsen en vliegroutes kunnen gecombineerd worden. De totale onderzoeksinspanning bestaat dan uit vier onderzoeksgebieden. Elke onderzoeksgebied dient onderzocht te worden door één persoon. Voor elk onderzoeksgebied moeten vier veldbezoeken uitgevoerd worden.

Op basis van de resultaten wordt beoordeeld of, en zo ja, welke maatregelen getroffen dienen te worden om conflict met de Wnb te voorkomen. Een maatregel die mogelijk getroffen moet worden is aan het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen (vleermuiskasten). Het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen kan op basis van een worst-case scenario bepaald worden zodat mogelijk later in het traject geen rekening gehouden hoeft te worden met de gewenningsperiode. Dit is de periode waarin de vleermuiskasten en de oorspronkelijke situatie aanwezig is. De gewenningsperiode duurt 3 tot 6 maanden. De overwinteringsperiode valt buiten de gewenningsperiode omdat vleermuizen dan in winterrust zijn. Deze periode verschilt per soort.

Indien mitigerende maatregelen niet toereikend zijn omdat bijvoorbeeld verblijfplaatsen permanent worden aangetast, dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden. Door middel van een activiteitenplan wordt een ontheffing aangevraagd. De ontheffingsprocedure is 13 weken en kan met 7 weken worden verlengd.

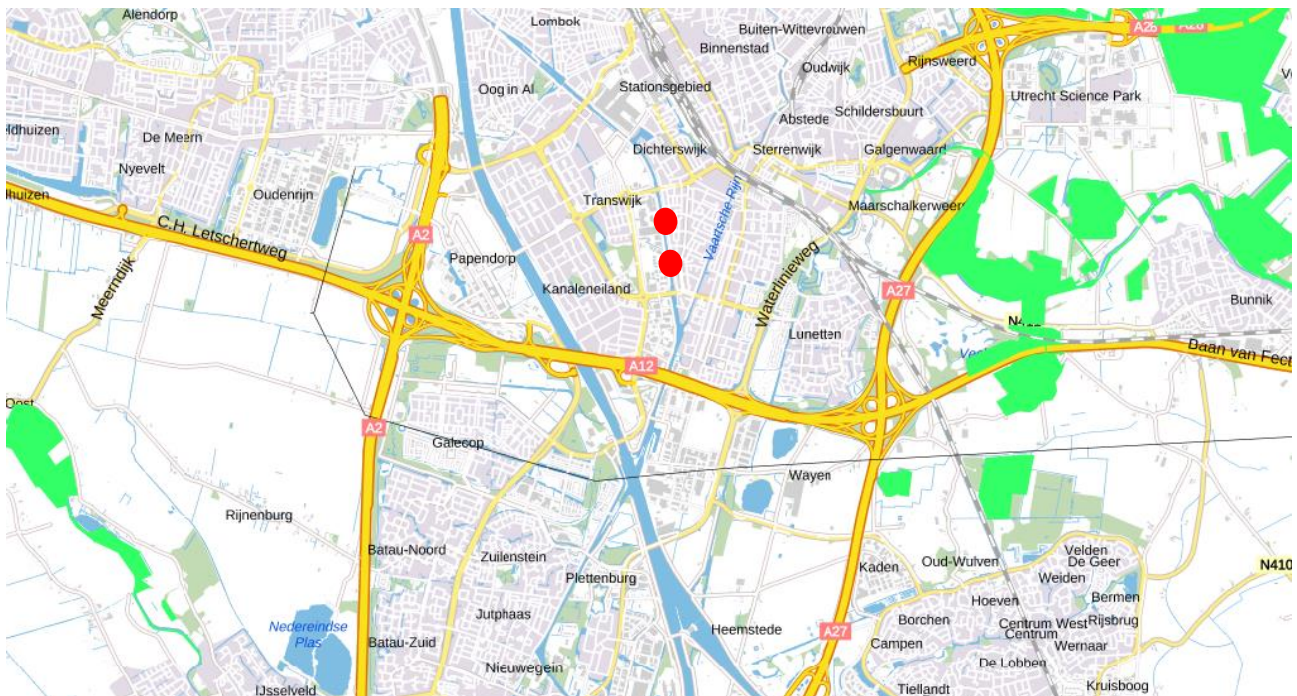
4 NATUURNETWERK NEDERLAND

4.1 Methode

Ten behoeve van deze Quickscan is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de webkaart die beschikbaar is op de website van de provincie Utrecht. Aan de hand van de ligging van NNN-gebieden ten aanzien van het plangebied is bepaald welke effecten als gevolg van de werkzaamheden te verwachten zijn. Gelet is op de directe negatieve effecten als gevolg van ruimtebeslag, geluid, trillingen en licht.

4.2 Ligging

Het plangebied ligt in het stedelijk gebied van Utrecht. Het plangebied en de directe omgeving (<100 meter) vormt geen onderdeel van het NNN, zie Figuur 11.

Figuur 12 Globale ligging plangebied (rode stippen) ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (groen) (provincie-utrecht.nl).

4.3 Effecten

Omdat het plangebied en de directe omgeving (<100 meter) geen onderdeel vormt van het NNN zijn negatieve effecten als gevolg van ruimtebeslag, geluid, trillingen en licht uitgesloten; verdere toetsing is niet aan de orde.

5 CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

5.1 Wet natuurbescherming; Gebiedsbescherming

Geconcludeerd is dat externe effecten, namelijk als gevolg stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en soorten, niet volledig kunnen worden uitgesloten. Het gaat om stikstofgevoelige habitattypen van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, Uiterwaarden Lek en Zouweboezem. Derhalve is het noodzakelijk om met de AERIUS Calculator een berekening uit te voeren. Voor deze berekening dient alle uitstoot van stikstof gedurende de realisatie- en gebruiksfase inzichtelijk te zijn. Op basis van het resultaat van deze berekening kan worden bepaald of en welke vervolgstappen moeten worden genomen.

5.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

Uit de Quickscan is naar voren gekomen dat binnen het plangebied mogelijk functie aanwezig zijn van beschermde soort(groepen)en. De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot negatieve effecten op deze functies waardoor verbodsbepalingen van de Wnb overtreden worden. Het gaat om nestplaatsen van broedvogels (nest beschermde gedurende broedperiode) en verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen. Voor broedvogels (nest beschermde gedurende broedperiode) dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden, zie paragraaf 3.2.5.2. Voor vleermuizen is afhankelijk van de voorgenomen werkzaamheden aanvullend vleermuizenonderzoek noodzakelijk, zie paragraaf 3.2.5.3. Op basis van het vleermuizenonderzoek wordt een totaal beeld geschept van de te treffen vervolgstappen, in het kader van de soortenbescherming, om conflict met de Wnb te voorkomen.

Uit de Quickscan is naar voren gekomen dat negatieve effecten op andere beschermde soort(groepen)en uitgesloten zijn.

5.3 Natuurnetwerk Nederland

Negatieve effecten op NNN-gebieden zijn uitgesloten. Verdere vervolgstappen zijn niet aan de orde.

5.4 Utrechtse soortenlijst

Aanwezigheid van paddenstoelen uit de Utrechtse soortenlijst (zoals franjeamaniet, goudporieboleet, grauwe wasplaat, honinggordijnzwam, iepenbuisjeszwam, oranje oesterzwam, populierrussula, robijnboleet, ruige melkzwam en witte galgordijnzwam) is niet uitgesloten. Gedurende de bloeiperiode dient onderzocht te worden of deze paddenstoelen aanwezig zijn. Omdat de bloeiperiode per soort verschilt wordt geadviseerd om tijdens het vleermuizenonderzoek (juni-september) ook te letten op aanwezigheid van de betreffende paddenstoelen. Op basis van dit onderzoek wordt een beeld geschept van de te treffen vervolgstappen.

Uit de Quickscan is naar voren gekomen dat negatieve effecten op andere soorten van de Utrechtse soortenlijst uitgesloten zijn.

6 BRONNEN

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), 2020
- Netwerk Groene Bureaus (2017), Vleermuisprotocol 2017
- BIJ12, Kennisdocument Watervleermuis, juli 2017
- RVO, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, Maart 2014

Website:

- www.provincie-utrecht.nl, 2020
- www.B12.nl, 2020
- www.verspreidingsatlas.nl, 2020
- www.streetsmart.cyclomedia.com

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING

Gebiedsbescherming

Algemeen

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/ aangemeld. De Europese Unie heeft deze twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorg dragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'. De Europese Unie heeft alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden ondergebracht in een samenhangend netwerk 'Natura 2000'.

Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden staan de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden centraal.

De wet biedt verschillende instrumenten om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren:

- Het treffen van instandhoudingsmaatregelen.
- Het treffen van passende maatregelen om te voorkomen dat de kwaliteit van habitats verslechterd of soorten verstoord worden.
- Beoordelingsplicht voor plannen, projecten en andere handelingen die kunnen leiden tot (significante) verslechtering of significante versterking van Natura 2000-gebieden. Voor projecten en andere handelingen geldt daartoe een vergunningplicht.

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstoring effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning niet verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren (art 2.8 lid 2).

De vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht, dit geldt ook voor externe werking¹. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de ADC-toets) (art 2.8 lid 4).

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (uitgezonderd vogels) op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn bestaat uit een lijst van zeldzame of bedreigde vogelsoorten. De leefgebieden en belangrijke overwinteringsgebieden voor deze soorten worden aangewezen als speciale beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden).

¹ De nadelige invloed van activiteiten buiten een Natura 2000-gebied op natuurwaarden binnen het Natura 2000-gebied.

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn ([art 1.11, lid 1](#)). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden ([art 1.11, lid 2](#)). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd ([art 1.11, lid 3](#)).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1).
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2).
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3).

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (**art. 3.1 lid 1**), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (**art. 3.1 lid 2**), het rapen of onder zich hebben van eieren (**art. 3.1 lid 3**) en het opzettelijk storen van vogels (**art. 3.1 lid 4**). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (**art. 3.1 lid 5**).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (**art 3.5 lid 1**), het opzettelijk verstoren (**art 3.5 lid 2**), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren (**art 3.5 lid 3**) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (**art 3.5 lid 4**). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen (**art 3.5 lid 5**).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen (**art 3.10 lid 1 onder a**) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (**art 3.10 lid 1 onder b**). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen (**art 3.10 lid 1 onder c**).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode (**art. 3.31 lid 1**). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- Een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.
- Een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw.
- Een bestendig gebruik.
- Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van LNV kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (**art 3.3 lid 2-4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2**). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van LNV en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van LNV het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. In de provincie Utrecht geldt algemene vrijstelling verleend voor: aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (**art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2**). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor **soorten van de Vogelrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.3 lid 4):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor **soorten van de Habitatrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.8 lid 5):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **andere beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

1. In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.
2. Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. Ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden.
4. Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
5. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw.
6. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.
7. In het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

BIJLAGE B WETTELIJK KADER NATUURNETWERK NEDERLAND

Natuurnetwerk

De provincies hebben de verantwoordelijkheid zorg te dragen dat het NNN in stand blijft en dat de wezenlijke kenmerken en waarden niet onomkeerbaar worden aangetast. Ruimtelijke ontwikkelingen zoals bestemmingsplannen, ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen moeten getoetst worden aan de NNN-bepalingen op provinciaal niveau. Deze mogen niet leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot vermindering van oppervlakte of vermindering van samenhang van de NNN-gebieden zoals art. 2.10.4 BARRO voorschrijft. Tenzij er sprake is van een afwijkmogelijkheid. Deze afwijkmogelijkheden worden in titel 3.2.4 uitvoering behandeld. Zodra men gebruik maakt van de mogelijkheid tot afwijking van het beschermingsregime is er sprake van toetsing.

Rijksniveau

Het Rijk heeft Europese verantwoordelijkheid en dient te voldoen aan internationale verplichtingen. Zij moet er tevens op toe zien dat de provincies zich houden aan de afspraken die gesteld zijn in het Natuurpact van 2013. Door middel van voortgangsrapportages van de provincies kan het Rijk de voortgang van haar internationale verplichtingen monitoren.² Daarnaast heeft het Rijk bepalingen betreffende het NNN in het BARRO vastgelegd, deze regels dienen de bescherming van het NNN te waarborgen³.

In het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur van 20 september 2011 (hierna: Natuurakkoord) hebben Rijk en provincies afgesproken dat het natuurbeheer een regionale verantwoordelijkheid wordt, dus decentralisatie naar de provincies. Dit houdt in dat het Rijk verantwoordelijk blijft voor de ambities en de kaders en de provincies moeten zorgen voor het invullen en uitvoeren van het beleid.⁴ Het akkoord voorziet in afspraken over de wijze waarop de NNN (destijds de herijkte EHS genoemd) dient te worden gerealiseerd. De bevoegdheidsverdeling is verankerd in de Wet Inrichting Landelijk gebied en de natuurwetgeving (Nu de Wet natuurbescherming). De hoofdlijnen van dit beleid en de financiering hiervan zijn vastgelegd in een Natuurpact (2013).⁵

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het BARRO dient ervoor te zorgen dat het nationaal ruimtelijk beleid geborgen blijft. Per 1 oktober 2012 heeft het BARRO de bescherming van het NNN juridisch vastgelegd.⁶ De regels uit titel 2.10 'Natuurnetwerk Nederland' van het BARRO beperken de vrijheid van initiatiefnemers ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen. Wanneer een ruimtelijk plan van de initiatiefnemer in strijd is met de NNN-bepalingen zal het BARRO hiervoor randvoorwaarden stellen of het zelfs verbieden. De provincies zijn verplicht de bepalingen van titel 2.10 door te vertalen in haar PRV.

Het BARRO dient de NNN-gebieden te beschermen. Dit betekent dat er geen toestemming mag worden verleend aan ruimtelijk die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Echter bestaan er uitzonderingen op deze hoofdregel.

Door middel van de volgende bepalingen van het BARRO dient de instandhouding van het NNN gewaarborgd te blijven;

Titel 2.10. Natuurnetwerk Nederland

Artikel 2.10.1. (begripsbeschrijving)

1. In deze titel en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - natuurnetwerk Nederland*: stelsel van natuurgebieden van internationaal of nationaal belang dat strekt tot de veiligstelling van ecosystemen met de daarbij behorende soorten;
 - nieuwe bebouwing*: het oprichten van bouwwerken, anders dan het vervangen van bouwwerken door bouwwerken van gelijke omvang;

² www.groeneruimte.nl/dossiers/ehs/home.html

³ Titel 2.10 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/documenten/richtlijnen/2011/09/21/onderhandelingsakkoord-decentralisatie-natuurbeleid>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2013/09/18/natuurpact-ontwikkeling-en-beheer-van-natuur-in-nederland>

⁶ stb-2012-388

wezenlijke kenmerken en waarden: aanwezige natuurwaarden en, voor gebieden met een bestemming natuur, tevens potentiële natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities, voor zover deze natuurwaarden en condities in het licht van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen relevant zijn.

2. Deze titel is niet van toepassing op de wateren, genoemd in bijlage II, onderdeel 1, van het Waterbesluit, het Lauwersmeer, het Veerse meer, het Vuile Gat in het Haringvliet en de zeegeul naar het Haringvliet, genaamd het Slijkgat, met uitzondering van de bijbehorende uiterwaarden en de Brabantse, Dordtsche en Sliedrechtse Biesbosch.

Artikel 2.10.2. (begrenzing)

1. Bij provinciale verordening worden de gebieden aangewezen die het natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd.
2. Geen onderdeel van het natuurnetwerk Nederland vormen de militaire terreinen, aangewezen bij regeling van Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en Onze Minister van Defensie.

Artikel 2.10.3. (wezenlijke kenmerken en waarden)

1. Bij provinciale verordening worden de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden, bedoeld in artikel 2.10.2, eerste lid, aangewezen.
2. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken. Bij de verordening kunnen in het hiervoor genoemde belang tevens regels worden gesteld omtrent de inhoud van omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken.

Artikel 2.10.4. (beschermingsregime)

1. Bij provinciale verordening worden regels gesteld die bewerkstelligen dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een gebied behorende tot het natuurnetwerk Nederland en een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken geen activiteiten mogelijk maken ten opzichte van het ten tijde van inwerkingtreding van de verordening geldende bestemmingsplan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij:
 - a. er sprake is van een groot openbaar belang,
 - b. er geen reële alternatieven zijn, en
 - c. de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.
2. De regels, bedoeld in het eerste lid, kunnen tevens betrekking hebben op omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken.
3. Ten aanzien van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken die ten opzichte van het ten tijde van inwerkingtreding van de verordening geldende bestemmingsplan nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken, stelt de verordening uitsluitend de voorwaarde, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c.

Artikel 2.10.5. (wijziging van begrenzing)

De begrenzing, bedoeld in artikel 2.10.2, eerste lid, kan bij provinciale verordening worden gewijzigd:

- a. ten behoeve van een verbetering van de samenhang of een betere planologische inpassing van het natuurnetwerk Nederland, voor zover:
 - 1°. de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland worden behouden, en
 - 2°. de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland ten minste gelijk blijft;
- b. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling, voor zover:
 - 1°. de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden en de samenhang van het natuurnetwerk Nederland beperkt is,
 - 2°. de ontwikkeling per saldo gepaard gaat met een versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland, of een vergroting van de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland, en
 - 3°. de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland ten minste gelijk blijft;
- c. ten behoeve van de toepassing van de krachtens artikel 2.10.4, eerste lid, gestelde regels.

Ruimtelijke plannen mogen de wezenlijke kenmerken en waarden van de provincies niet significant aantasten. Voorts er getoetst wordt dient duidelijk te zijn wat de wezenlijke kenmerken en waarden per provincie zijn. De algemene beschrijving van deze term staat hierboven in het BARRO uitgewerkt. Echter dient opgemerkt te worden dat omschrijving van de provincies van de wezenlijke kenmerken en waarden niet op elkaar afgestemd zijn. Deze worden omschreven in het NBP van de provincies. In titel 3.3 worden de PRV per provincie beschreven. Hier wordt tevens verwezen naar het NBP en de wezenlijke kenmerken en waarden.

Nota Ruimte

De Nota Ruimte stelt doelen voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot en met 2020. In deze nota worden een aantal ruimtelijke afwegingskaders voor het NNN bekendgemaakt. Het betreft hier compensatie, saldobenadering en kleinschalige herbegrenzing van het NNN. Er wordt in de Nota nog geen duidelijke beschrijving of uitwerking gegeven over deze begrippen. Dit is de reden dat het Rijk en provincies ervoor hebben gekozen dit uit te werken in een beleidskader.

In het beleidskader 'Spelregels EHS', zie de volgende paragraaf, wordt invulling gegeven aan deze beschrijving en uitwerking. Het beleidskader 'Spelregels EHS' geeft dus invulling aan deze drie begrippen en geeft regels voor ruimtelijke ingrepen in het NNN.

De Nota Ruimte heeft de status van 'planologische kernbeslissing'. Dit betekent dat het een toetsingskader is voor de provinciale streekplannen. De provinciale streekplannen zijn weer het toetsingskader voor bestemmingsplannen van de gemeenten.

De Nota Ruimte is in maart 2012 vervangen door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Dit wordt het nieuwe beleidsstuk wat betreft bestaand en nieuw rijksbeleid wat betreft ruimtelijke ordening.⁷ Deze structuurvisie stelt dat de "Spelregels EHS" onverkort geldig blijven.

'Spelregels EHS'

In beginsel mogen geen ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden wanneer dit significante effecten met zich meebrengt voor het NNN. Echter bestaan er afwijkingsmogelijkheden, deze zijn al voorzichtig besproken in de managementsamenvatting. Wanneer er sprake is van een afwijkingsmogelijkheid dan moeten hier randvoorwaarden aan gesteld worden. De voorwaarden voor saldobenadering, herbegrenzing en compensatie worden in het beleidskader "Spelregels EHS" besproken. Provincies moeten deze "Spelregels EHS" doorvertalen hun ruimtelijke verordeningen⁸. Zij zijn dus verantwoordelijk dat de afspraken worden vertaald en toegepast in de provincie. Tegen de toepassing van compensatie, saldobenadering en herbegrenzing staan bezwaar en beroep open.⁹

Wettelijke afwijkingsmogelijkheden

Onder bepaalde omstandigheden kunnen initiatiefnemers afwijken van het beschermingsregime van art. 10.2.4 BARRO. Dit kan op grond van het "Nee, tenzij-principe". Er moet dan sprake zijn van groot openbaar belang. Per provincies gelden er aparte regels wat betreft het "Nee, tenzij-principe" en kunnen dus van elkaar afwijken. Wél dienen deze in overeenstemming te zijn met het BARRO. Kunnen ruimtelijke plannen toch doorgang vinden wanneer er geen sprake is van groot openbaar belang? Ja, dat kan door middel van "saldobenadering" of "herbegrenzing" van het NNN.¹⁰

Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Het is daarom niet toegestaan ruimtelijke plannen uit te voeren wanneer dit significante effecten heeft voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Echter wanneer voldaan wordt aan de voorwaarden van het 'Nee, tenzij-principe' mag afgeweken worden van de hoofdregel en vindt er ongeacht het effect op het NNN doorgang plaats. Art. 2.10.4 BARRO geeft de juridische basis voor het 'Nee, tenzij-principe': "Bij provinciale verordening worden regels gesteld die bewerkstellingen dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een gebied behorende tot het NNN [...] geen activiteiten mogelijk maken die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij:

- er sprake is van groot openbaar belang,
- er geen reële alternatieven zijn, en
- de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakten en samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd".¹¹

Tot groot openbaar belang wordt in ieder geval gerekend de veiligheid, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van windturbines of de plaatsing van installaties voor de winning, opslag of transport van olie en aardgas.¹²

⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2012-4888.html>

⁸ Spelregels EHS, p. 16 en 41

⁹ Spelregels EHS, p. 39

¹⁰ <https://www.groeneruimte.nl/dossiers/ehs/home.html>

¹¹ Art. 2.10.4, eerste lid BARRO

¹² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2012-388.html>

Compensatie houdt in dat de geleden schade aan het NNN gecompenseerd moet worden. De Nota Ruimte (2006) geeft de hoofdlijnen weer van het compensatiebeginsel. Deze hoofdlijnen zijn door het Rijk en provincies uitgewerkt in een beleidskader, genaamd 'Spelregels EHS'.¹³ Deze spelregels moeten door de provincies worden uitgewerkt in de PRV.¹⁴ Wanneer de PRV geen regels stelt dient men terug te vallen op de 'Spelregels EHS'. Het is aan de initiatiefnemer om verzachtende maatregelen (mitigatie) te treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te vermijden. Wanneer dit niet volstaat moet er gecompenseerd worden. De "Spelregels EHS" verwijst specifiek naar de Nota Ruimte. Deze stelt de volgende voorwaarden aan de compensatie:

- er mag geen nettoverlies ontstaan aan waarden als het gaat om areaal, kwaliteit en samenhang,
- de compensatie moet aansluitend of nabij het betreffende gebied plaatsvinden,
- wanneer fysieke compensatie aansluitend of in de buurt van het betreffende gebied niet mogelijk is, moet er gecompenseerd worden door middel van kwalitatief gelijkwaardige waarden of door fysieke compensatie verder weg van het betreffende gebied,
- wanneer fysieke compensatie en compensatie door kwalitatief gelijkwaardige waarden beiden onmogelijk is, moet er financieel gecompenseerd worden,
- op het moment dat er over de ingreep wordt besloten, wordt gelijktijdig over de aard, wijze en het tijdstip van de mitigatie en compensatie besloten, en
- wanneer het NNN-gebieden betreft die in relatie staan tot Natura 2000-gebieden worden strengere regels gesteld.

Indien een voorgenomen ingreep het 'nee, tenzij-principe' positief doorloopt (aan alle voorwaarden wordt voldaan) kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij-principe' dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

Externe werking

Wanneer ruimtelijke plannen uitgevoerd worden, moeten deze plannen in overeenstemming te zijn met de NNN-bepalingen (titel 2.10 Natuurnetwerk Nederland) van het BARRO en aansluitend de provinciale ruimtelijke verordeningen. Bij uitvoering van deze plannen mag geen sprake zijn van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden. Echter wat nu als er ruimtelijke plannen uitgevoerd worden in gebieden die niet vallen onder het NNN, maar toch mogelijke significantie aantasting veroorzaken aan de NNN-gebieden? Worden deze gebieden dan ook beschermd op grond van titel 2.10 BARRO? Hieronder wordt ingegaan wat volgt uit verschillende kaders:

- **Wetgeving:** Wanneer ruimtelijke plannen in strijd zijn met wet- en regelgeving vindt in beginsel geen doorgang plaats. Het 'Nee, tenzij-principe' kan hier een uitzondering op maken en deze regels zijn van toepassing op de NNN-gebieden. De provincies zijn op grond van art. 2.10.2, eerste lid BARRO verplicht de begrenzing van de NNN-gebieden geometrisch vast te leggen. De vraag is nu of deze gebieden óók op grond van titel 2.10 Natuurnetwerk Nederland van het BARRO beschermd worden. Het BARRO spreekt niet expliciet van 'externe werking'.
- **Kamerstuk 30 825:** In kamerstuk 2012/13, 30 825, nr. 192 heeft de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie vragen beantwoord betreft de Ecologische Hoofdstructuur (hierna: EHS). Alsook over de 'externe werking'. Onder punt 11 wordt verklaard dat de EHS geen externe werking heeft. Echter wordt er wel verwezen naar de Wet ruimtelijke ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. In samenhang kunnen deze twee wetten beperkingen opleggen aan activiteiten en functies in aangrenzende gronden.¹⁵
- **Jurisprudentie :** De Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State (hierna: Afdeling) heeft zich op 16 september 2015 (ECLI:NL:RVS2015:2929) uitgesproken over deze 'externe werking'.¹⁶ Zij is tot oordeel dat art. 19 van de PRV (Utrecht) geen toepassing heeft op natuurgebieden buiten het NNN. Wanneer er ruimtelijke plannen uitgevoerd worden buiten het NNN-gebied kunnen deze niet in strijd zijn met art. 19 van de PRV en niet kunnen leiden tot het oordeel dat er sprake is van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2007/07/01/spelregels-ehs-beleidskader-voor-compensatiebeginsel-ehs-saldobenadering-en-herbegrenzen-ehs>

¹⁴ Spelregels EHS, p. 39

¹⁵ kamerstuk 2012/13, 30 825, nr. 192, p. 5

¹⁶ RvS 16 september 2015, ECLI:NL:RVS2015:2929

Echter heeft de Afdeling in haar uitspraak van 21 september 2016 (ECLI:N:RVS:2016:2508) een aanvullende uitspraak gedaan over eventuele 'externe werking'.¹⁷ Hierbij zegt ze dat het oordeel van de Afdeling in de zaak van 16 september 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:2929) niet betekent dat initiatiefnemers (in geding: raad van de gemeente Amsterdam) bij het vaststellen van ruimtelijke plannen geen rekening hoeven te houden met omliggende natuurgebieden van het NNN. De raad dient in haar overweging tevens rekening te houden met eventuele gevolgen van ruimtelijke plannen die onaanvaardbaar voor de omgeving zijn.

Uit bovenstaande kan men het volgende concluderen; ook al hebben sommige provincies de "externe werking" niet expliciet in de verordening opgenomen, dit niet betekent dat initiatiefnemers geen rekening hoeven te houden met omliggende natuurgebieden van het NNN. Er dient bij een toetsing, ongeacht of er wel of geen sprake is van externe werking, altijd het effect op het NNN in beeld gebracht te worden. Wanneer de provincie niet uitgaat van externe werking hoeven de bepalingen van het NNN niet getoetst te worden.

Provinciale Ruimtelijke Verordening

In art. 2.4 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht (hierna: verordening) geeft de provincie invulling aan de verplichtingen die op rijksniveau zijn gesteld.

Beschermingsregime

Een ruimtelijk besluit voor gronden van het NNN bevat bestemmingen en regels die de wezenlijke kenmerken en waarden in stand houden (art. 2.4, tweede lid verordening).

Nee, tenzij

Een ruimtelijk besluit voor NNN-gebieden bevat geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan die leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte van de NNN-gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij; er sprake is van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn, of de ruimtelijke ontwikkelingen nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijke maken, en negatieve effecten worden gecompenseerd door inrichting van nieuwe natuur elders.

Wanneer men tot een ruimtelijk plan overgaat betreft een NNN-gebied, dan moet de toelichting een ruimtelijke onderbouwing bevatten waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan en bevat tevens een beschrijving van de in het plangebied voorkomende wezenlijke kenmerken en waarden (art. 2.4, vierde lid verordening).

Compensatie

De compensatie zoals hierboven beschreven:

- is minimaal gelijk is aan het verlies aan waarden en kenmerken,
- vindt plaats in aansluiting op het NNN, of binnen de groene contour, of binnen het NNN op een locatie waar nog geen nieuwe natuur moet worden ontwikkeld en dit leidt tot versnelling van realisatie van het NNN, en
- de realisatie van de compensatie, het beheer en de instandhouding daarvan zijn verzekerd op het moment van vaststelling van het ruimtelijke besluit, waarin de aantastende ruimtelijke ingreep mogelijk wordt gemaakt (art. 2.4, derde lid verordening).

Saldobenadering

In afwijking van het beschermingsregime mogen ruimtelijke plannen doorgang vinden wanneer het een combinatie (met een duidelijke samenhang) betreft van meerdere projecten of handelingen die tevens tot doel hebben het functioneren van het NNN per saldo te verbeteren. Dit kan via het vergroten van de waarden of de oppervlakte van het NNN. De samenhang tussen de projecten of handelingen moeten worden vastgelegd in de toelichting van het besluit of gebiedsvisie. Daarbij moet beschreven worden hoe de ontwikkelingen worden gerealiseerd en geborgen (art. 2.4, derde lid verordening).

¹⁷ RvS 21 september ECLI:NL:RVS:2016:2508

Herbegrenzing

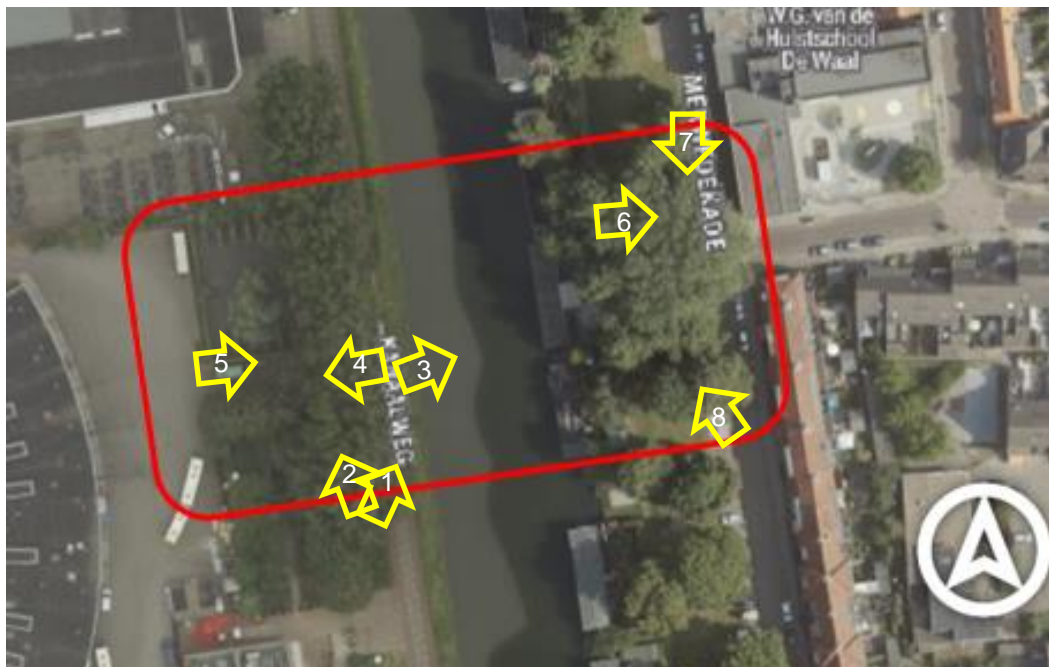
Staat niet expliciet genoemd in de verordening. Dit betekent dat wanneer er sprake is van een wijziging van de begrenzing van het GNN de 'Spelregels EHS' en de Nota Ruimte geraadpleegd moeten worden.

Externe werking

De NNN-bepalingen van de verordening bevatten geen externe werking. Dit betekent dat wanneer er buiten het NNN ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden, deze niet getoetst worden aan de betreffende bepalingen van de verordening.

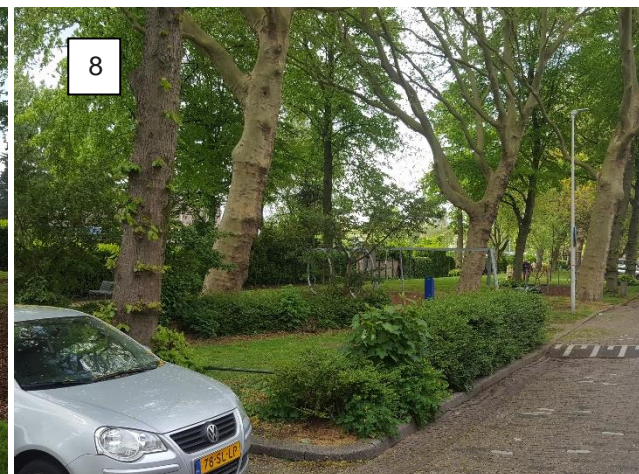
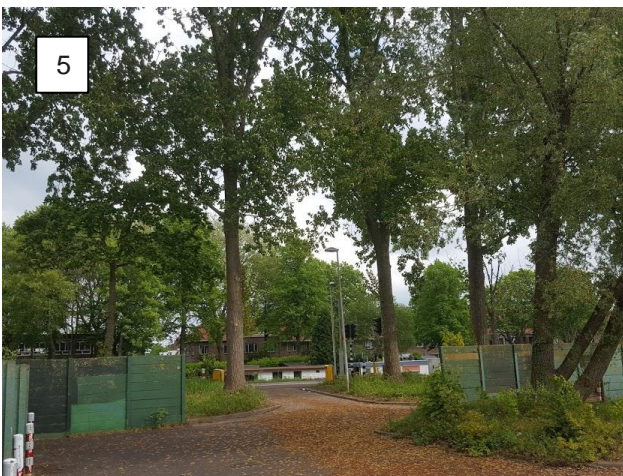
BIJLAGE C FOTO-IMPRESSIE PLANGEBIED

Deelgebied 1 Kanaalweg-Waalstraat

Figuur 13 Luchtfoto en ligging deelgebied 1 (Kanaalweg-Waalstraat). Nummers komen overeen met de navolgende foto's met nummering. De gele pijl geeft de richting van de foto weer.

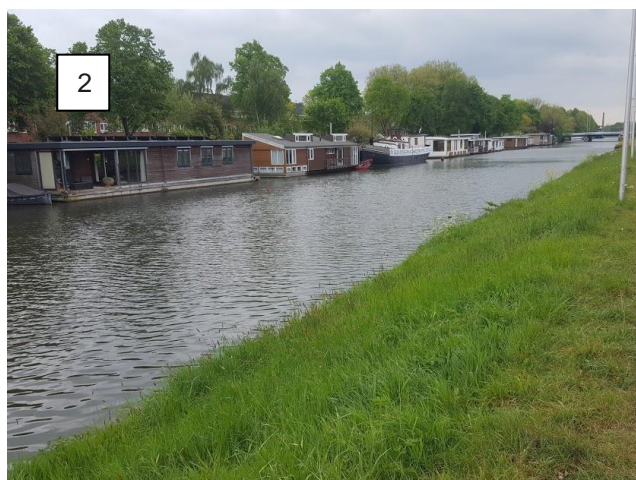

Deelgebied 2 Kanaalweg-Zijldiepstraat

Figuur 14 Luchtfoto en ligging deelgebied 2 (Kanaalweg-Zijldiepstraat). Nummers komen overeen met de navolgende foto's met nummering. De gele pijl geeft de richting van de foto weer.

COLOFON

QUICKSCAN NATUURWETGEVING
BESTEMMINGSPLAN MERWEDE KANAAL ZONE (AANLANDING BRUGGEN - DEELGEBIED 5) TE
UTRECHT

KLANT

Gemeente Utrecht

AUTEUR

██████████

PROJECTNUMMER

C05062.000246

ONZE REFERENTIE

D10009612:15

DATUM

4 juni 2020

STATUS

Concept

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com